

Pwyllgor Menter a Busnes 20 Hydref 2011

Busnes, Menter, Technoleg a Sgiliau

Cynigion Cyllideb Ddrafft y Cronfeydd Strwythurol ar gyfer 2012/13 i 2014/15

Cyflwyniad

1. Mae'r papur hwn yn rhoi tystiolaeth i'r Pwyllgor Menter a Busnes ar gynigion cyllideb ddrafft rhaglenni (a gyhoeddwyd ar 4 Hydref 2011) a luniwyd gan Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO), yn rhinwedd ei rôl fel Awdurdod Rheoli ac Ardystio rhaglenni'r Cronfeydd Strwythurol Ewropeaidd.
2. Mae WEFO yn gyfrifol am reoli sut caiff rhaglenni Cronfeydd Strwythurol Ewropeaidd eu gweithredu, rhaglenni sy'n werth ychydig o dan £2 biliwn o gronfeydd yr UE dros y cyfnod saith mlynedd 2007–2013. Cyfanswm yr arian a fuddsoddir yw tua £3.2bn (gan gynnwys arian cyfatebol). Mae hyn yn cynnwys rhaglenni Cydgyfeirio Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a'r rhaglenni Cystadleurwydd llai yn y Dwyrain. Mae Cymru hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o raglenni cydweithredu tiriogaethol, gan gynnwys rhaglen drawsffiniol rhwng Cymru ac Iwerddon a reolir gan Awdurdodau Iwerddon. Mae WEFO yn gyfrifol hefyd am reoli cau rhaglenni 2000–2006 ac am arwain sut y datblygir unrhyw raglenni ar gyfer 2014–2020.
3. Mae'r tabl ariannol cryno canlynol yn dangos yr effaith gyffredinol ar gyllideb sylfaenol WEFO ar gyfer rhaglenni:

Gweithred u	Categori Gwariant	Cyllideb Atodol 2011/12 £'000	Newid	Cyllideb Arfaethedig 2012/13 £'000	Cynlluniau Dangosol 2013/14 £'000	Cynlluniau Dangosol 2014/15 £'000
WEFO	Rheoli Gweithredu Rhaglenni Cronfeydd Strwythurol yng Nghymru	1,522	0	1,522	1,522	1,522
	CYFANSWM	1,522	0	1,522	1,522	1,522

Blaenoriaethau Strategol

- Bydd WEFO yn parhau i ddatblygu, rheoli, monitro ac adrodd ar sut gweithredir rhaglenni Cronfeydd Strwythurol yr UE yng Nghymru a helpu i sicrhau bod rhaglenni a phrosiectau Cronfeydd Strwythurol yr UE yn gydnaws â pholisïau a strategaethau Llywodraeth Cymru a'r UE.

Perfformiad rhaglenni 2007–2013

- Bedair blynedd ar ôl dechrau'r rhaglenni, mae WEFO wedi ymrwymo £1.55 biliwn (81% o gyfanswm y cronfeydd UE sydd ar gael) i 236 o brosiectau, sef cyfanswm buddsoddiad o fwy na £3.1 biliwn yng Nghymru.
- Dyma ffigurau'r ymrwymiad i'r rhaglenni:

Rhaglen	Cyfanswm cost y prosiect (£m)	Cyfran (%)	Cronfeydd yr UE (£m)	Cyfran (%)
Cydggyfeirio Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (ERDF)	1,676.9	90.0	522.7	76.0
Cystadleurwydd Cronfa Datblygu Rhanbarthol (ERDF)	146.6	108.0	34.9	72.0
Cydggyfeirio Cronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF)	1,168.1	105.0	530.9	89.0
Cystadleurwydd Cronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF)	150.2	111.0	47.2	98.0
Cyfanswm	3,141.8	97.0	1,552.7	81.0

- Mae'r data (sydd hefyd ar gael yn www.wefo.cymru.gov.uk) yn y tabl uchod ac mewn rhannau eraill o'r papur yn gywir ar 30 Medi 2011 oni nodir yn wahanol.
- Mae lefel gyffredinol cronfeydd yr UE a ymrwymwyd hyd yma ar draws y pedair rhaglen yn cymharu'n dda iawn â'r pwynt cyfatebol yn rhaglenni 2000-2006. At hynny, gyda digon o brosiectau ar y gweill, rydym ar y trywydd iawn i ymrwymo 90% o gronfeydd yr UE erbyn diwedd Mawrth 2012.
- Mae tua £760 miliwn (24%) o gyfanswm buddsoddiad y prosiect (gan gynnwys arian cyfatebol) yn cefnogi busnesau (gan gynnwys Ymchwil a Datblygu ac Arloesi, TGCh a Chyllid Busnes) ac mae £1.3bn (41%) yn helpu pobl i gael gwaith a gwella eu sgiliau. At hyn, mae dros £560m yn

helpu i adfywio cymunedau a £485m yn helpu i wella'r amgylchedd a thrafnidiaeth gynaliadwy.

10. Mae sefydliadau yng Nghymru yn cymryd rhan mewn 69 o brosiectau cydweithredu tiriogaethol (gan gynnwys rhaglen drawsffiniol Cymru/lwerddon) sy'n werth tua £96m o ERDF (mae partneriaid Cymru yn elwa ar £29m o ERDF).
11. Mae manylion cyhoeddiadau diweddar am brosiectau ar gael ar wefan WEFO www.wefo.cymru.gov.uk

Yr hyn a gyflawnwyd gan brosiectau'r UE

12. Mae prosiectau'r UE eisoes wedi helpu 236,500 o bobl, ac mae 71,000 ohonynt wedi cael cymorth i ennill cymwysterau a bron i 29,000 i gael gwaith. Crëwyd dros 8,600 o swyddi (gros) a bron i 1,800 o fusnesau. Mae hyn yn seiliedig ar y ceisiadau am arian a gyflwynwyd (bob chwarter yn gyffredinol) gan brosiectau ac a awdurdodwyd gan WEFO. Bydd hyn yn cynyddu wrth i ragor o brosiectau fynd rhagddynt ac adrodd ar ganlyniadau i WEFO.
13. Mae WEFO yn disgwyl cyrraedd y targedau cyffredinol y cytunwyd arnynt gyda'r Comisiwn, a rhagori arnynt mewn rhai achosion. Bydd manteision y rhaglenni a'r prosiectau yn parhau ar ôl i'r Cronfeydd gael eu gwario – er enghraifft drwy gronfeydd cylchol (ee JEREMIE a JESSICA), neu drwy'r buddsoddiad hirdymor mewn pobl drwy hyfforddiant a datblygu sgiliau.

Gwariant rhaglenni

14. Mae cyfanswm y gwariant ar brosiectau'r UE yn fwy na £1bn (£478m - cronfeydd yr UE; 25% o gyfanswm dyraniad cronfeydd yr UE), ar sail ceisiadau a gyflwynwyd gan brosiectau ac a dalwyd gan WEFO. Ar sail y rhagolygon cyfredol, bydd hyn yn cynyddu i 30% erbyn diwedd 2011 ac i 34% erbyn diwedd y flwyddyn ariannol gyfredol.
15. Cyrhaeddwyd pob un o dargedau'r Comisiwn o ran gwariant rhaglenni (N+2) gan gynnwys targedau diwedd blwyddyn galendr eleni ar gyfer y pedair rhaglen, er gwaethaf yr hinsawdd economaidd anodd a'r gyfradd gyfnewid amrywiol gyda'r Ewro.

Lefel yr ymgysylltiad ar draws sectorau

16. O gofio natur strategol gweithredu'r Rhaglenni, mae prosiectau a arweinir gan Lywodraeth Cymru yn gyfran sylweddol o'r prosiectau a gymeradwywyd hyd yma (94 o 236). Datblygwyd y prosiectau hyn mewn partneriaeth a chânt eu gweithredu drwy drefniadau caffael i raddau helaeth. Mae'r prosiectau eraill yn cael eu harwain gan sefydliadau eraill, gan gynnwys 54 o brosiectau Awdurdodau Lleol, 35 o'r trydydd sector, 10 o'r sector preifat a 28 o'r sector Addysg Uwch/Addysg Bellach.

17. Yn ogystal â phrif noddwyr neu gyd-noddwyr, neu rai sy'n elwa ar brosiectau, mae sectorau hefyd yn elwa fel gweithredwyr prosiectau, lle amcangyfrifir bod cyfanswm cost gweithgareddau caffael wrth weithredu prosiectau a gymeradwywyd yn rhyw £1bn. Mae prosiectau a gymeradwywyd sydd wedi cwblhau eu hymarferion caffael wedi dyfarnu contractau gwerth £630m i sefydliadau, £365m i'r sector preifat a £90m i'r trydydd sector.

Cau rhaglenni 2000–2006

18. Cyflwynwyd adroddiadau terfynol ar raglenni 2000–2006 i'r Comisiwn yn 2010; bydd y gweithdrefnau cau ar gyfer rhaglenni 2000–2006 yn parhau drwy gydol 2011/2012. Mae WEFO eisoes wedi derbyn cadarnhad gan y CE bod rhaglenni LEADER+ ac URBAN II yn cau yn ffurfiol.

19. Er na fyddwn yn gwybod beth fydd gwariant terfynol rhaglenni 2000–2006 nes bydd y gweithdrefnau cau rhwng Cymru a'r CE wedi'u cwblhau, rydym yn hyderus y bydd ein perfformiad yn sylweddol uwch na chyfartaledd y DU ac yn gosod Cymru ymhlith y rhanbarthau sy'n perfformio orau yn yr UE.

Datblygu rhaglenni 2014–2020

20. Mae'r paratodau ar gyfer datblygu, mewn partneriaeth, unrhyw raglenni Ewropeaidd i Gymru ar y gweill a bydd yn flaenoriaeth allweddol i waith WEFO o hydref 2011 ymlaen. Amlinellodd y Dirprwy Weinidog Amaethyddiaeth, Bwyd, Pysgodfeydd a Rhaglenni Ewropeaidd flaenoriaethau Llywodraeth Cymru o ran rhaglenni Ewropeaidd i'r Pwyllgor Menter a Busnes ar 22 Medi. Fel rhan o hyn, pwysleisiodd y Gweinidog yr angen am i raglenni'r Cronfeydd Strwythurol, Datblygu Gwledig a Physgodfeydd gydweithio'n agosach i helpu i weithredu Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru o fewn fframwaith strategaeth Ewrop 2020 ar gyfer twf ar sail gwybodaeth, sy'n gynaliadwy ac yn gynhwysol.

21. I helpu i roi cyngor i Lywodraeth Cymru ar sut gellir manteisio i'r eithaf ar raglenni Ewropeaidd yn y dyfodol er budd Cymru, mae Fforwm Partneriaeth Rhaglenni Ewropeaidd ar gyfer 2014-2020 wedi'i sefydlu, dan gadeiryddiaeth Mark Drakeford AC, Cadeirydd Pwyllgor Monitro Rhaglenni presennol Cymru Gyfan.

22. Cyfarfu'r Fforwm, sy'n cynnwys arbenigwyr o bob rhan o'r sectorau preifat a chyhoeddus a'r trydydd sector, am y tro cyntaf ar 27 Medi, lle cafodd yr aelodau wybodaeth am y cyd-destun economaidd ac o ran polisi ar gyfer datblygu rhaglenni newydd a'r cynlluniau ehangach ar gyfer gwaith partneriaeth. Bydd hyn yn golygu cyfnod o ystyried yn nes ymlaen yn y flwyddyn i roi cyfle i bartneriaid Cymru ddylanwadu ar ddatblygiad strategaeth y rhaglenni.

23. Ar 6 Hydref, cyhoeddodd y Comisiwn ei gynigion deddfwriaethol drafft ar gyfer Polisi Cydlyniant ar gyfer y cyfnod 2014-2020, sy'n nodi dechrau cyfnod o negodi manwl rhwng Aelod-wladwriaethau a'r CE. Byddwn yn ceisio sicrhau bod y DU, wrth negodi, yn rhoi ystyriaeth lawn i anghenion Cymru.

Rheoli Cronfeydd Strwythurol

24. Mae'r gyllideb yn rhoi arian cyfatebol i brosiectau Cymorth Technegol WEFO o dan raglenni 2007-13. Caiff ei defnyddio i fodloni gofynion rheoliadol WEFO o dan reoliadau'r CE i gynnal gweithgareddau fel gwerthuso rhaglenni, rhoi gwybodaeth a chyhoeddusrwydd, a threfniadau ar gyfer Pwyllgor Monitro Rhaglenni Cymru Gyfan.

25. Er bod rheoliadau'r CE yn caniatáu Cyngor Technegol hyd at 4% o werth cyffredinol y rhaglen, dim ond 1.5% o raglenni 2007-13 a ddefnyddiwyd gan WEFO i'r diben hwnnw. Yn sgil newid yn rhaglen Gydyfeirio'r ERDF a gymeradwywyd gan y CE ym mis Mawrth 2011, trosglwyddwyd £10m mewn arbedion o Gymorth Technegol i Flaenoriaeth 5, Creu Cymunedau Cynaliadwy.

26. Er bod y rhaglenni cyfredol yn debyg, o ran lefel gwaith, i raglenni cyfnod 2000-2006, mae WEFO wedi lleihau ei staff o ryw 182 yn 2005 i 145 o fis Medi 2011. I hwyluso'r sefyllfa, mae'r systemau wedi'u gwella'n sylweddol, ac mae WEFO Ar-lein, sef system rheoli a thalu grantiau WEFO, wedi'i gydnabod gan y CE fel model i Aelod-wladwriaethau eraill, ac mae'n cael ei ddefnyddio fel meincnod i fesur pob system sy'n delio â chyllid strwythurol ar draws y CE.

27. Caiff Pwyllgor Monitro Rhaglenni Cymru Gyfan a Gweinidogion wybodaeth reolaidd am hynt gwahanol flaenoriaethau'r rhaglenni. Ceir mwy o fanylion am berfformiad a chanlyniadau'r Rhaglenni ar wefan WEFO www.wefo.cymru.gov.uk.